

SİNEKLİ BAKKAL

Halide Edip Adıvar

Öykü İstanbul'un arka mahallelerinden birinde yani Sinekli Bakkal'da geçen olaylarda istibdat devri, doğu- batı sorunu ile birlikte ele alınır. Başkahramanlardan Rabia, imam kızı Emine ile geleneksel orta oyuncusu (kız Tefvik) Tefvik'in kızıdır. Genel olarak kız Tefvik orta oyuncusu, karagözdür. Kadın kıyafetine girerek herkesi güldürdüğü için "kız" lakabı alır. Çoğu zaman insanlara karısının taklidini yapan Tefvik, Emine ile kavga eder ve yollarını ayırırlar. Daha sonra kocası sürülen Emine kızı Rabia'yı dedesi gibi din yolunda yetiştirmek ister ve Rabia hafız olur. Tefvik sürgünden dönünce Rabia babasının yanına yerleşir. Babası tekrar sürgüne gidinceye kadar çok mutlu hayatları olan Rabia, babası gidince bakkalı tek başına işletir. Bu sırada Rabia onun için din değiştirip, Müslüman olan müzik hocası Peregrini ile evlenir. Bu ara Rabia'nın annesi ve büyükbabası da vefat ederler. Rabia'nın da Recep adında oğlu olur. Kız Tefvik sürgünden dönünce tekrar eski mutlu hayatlarına dönerler.

Tema

Dinin Sentezlenmesi Sinekli Bakkal'da en çok rastlanan konulardan biri olan din ögesinin yaşama, aşka, akla ve mantığa karışma evresinde alınan yanlış ve doğru kararların sonuçları gösterilir. Geleneksel olanla modern olanın çatıştığı romanda kadının bağımsız karar alabilmesinin artıları vurgulanır.

Kişiler

Rabia Baş karakter Rabia, İmam'ın kızı Emine ve Kız Tefvik diye bilinen orta oyuncusunun kızıdır. Çocukluk yıllarında boyun eğen, sakin bir kız olan Rabia, büyüdükçe asi, konuşkan, sosyal bir karakter haline gelir. Peregrini'nin kendisi ile evlenip din değiştirmek istemesi üzerine onunla evlenmeyi mutlulukla kabul eder.

Kız Tefvik Rabia'nın babası ve Emine'nin istenmeyen kocası olan Tefvik, Sinekli Bakkal'ın sahibi mahallede daima şen şakrak fakat sorumsuz biri olarak bilinir. Emine'ye bir türlü onun istediği gibi bir koca olmayı beceremeyen Kız Tefvik, çevresini güldürmeyi başaran biridir.

Emine Rabia'nın annesi olan Emine, babasının baskısında fazla kalmış biri olarak evliliğini yürütemez ve mutsuzluğundan eşini suçlayarak, Tefvik'ten boşanır. Çok mutsuz olan Emine, hayatını eski kocasına beddualar ederek geçirir.

Vehbi Dede Rabia'nın kendi dedesinden ziyade dedesi yerine koyduğu Vehbi dede, konak sahibi biri olarak Rabia'ya ders veren iyi biri olarak görülür. Rabia'nın gelişmesinde ve eğitiminde katkısı vardır.

Peregrini (Osman) Rabia'ya aşık olan ve onunla evlenmek için adını, dinini değiştirmeyi kabul eden Peregrini, müzik hocalığı yapmakla beraber uyumlu, sakin biridir.

Rabia (Dışa Dönük)

Karakter Çocukluk yıllarında boyun eğen, ürkek, sakin bir kız olan Rabia, büyüdükçe asi, cesur, atılgan, konuşkan, sosyal bir karakter haline gelir. Babasının sanatçı olması ve dedesinin dini bilgilerini genetik olarak alan Rabia becerikli ve zeki bir kızıdır. Elinden her iş gelir ve başarılı olur. Annesinin ve dedesinin sevgisiz, çıkarıcı zihniyetine son derece içerleyen, alınan Rabia çareyi onlardan kopmakta bulur. Yaşadığı mahalleden bir türlü uzaklaşmaması ise geleneklerine son derece önem veren biri olduğunu gösterir. Ailesi ve konak yaşantısı dolayısıyla Doğu- Batı kültür çatışmasını derinden yaşayan Rabia, değişken kişilik özellikler sergiler.

Aktiviteler Normal bir çocukluk yaşamayan Rabia'nın, on bir yaşından sonra dedesinin evinden ayrılarak Selim Paşa Konağı'na mukabele okumaya gitmesi ile hayatındaki aktivite sayısı bir anda çoğalır. Piyano, musiki, dil dersleri gibi eğitimlerin yanı sıra pek çok insan tanıyıp, sohbet etme fırsatı bulan Rabia halinden pek memnun kalır. Zamanla değişen hayatı onu Sinekli Bakkal'ı işletecek duruma koyar. O dönem babası ile karagöz Hacivat oynatmasına yardımcı olur. Hafızlık yaparak para

kazanan Rabia, insanlar tarafından en sık aranan isimlerdendir. Ramazanda mukabele okumakla zaman geçiren Rabia namazını ve orucunu aksatmazken aynı zamanda şarkı söyler, tef çalar.

Kişiler Rabia'nın, Valide Camii'nde mukabele okurken Selim Paşa'nın eşi Sabiha Hanım tarafından fark edilip Selim konağa davet edilmesi ile Rabia'nın hayatı değişir. Konakta Sabiha Hanım ile derin yakınlık kuran Rabia aynı zamanda Vehbi Dede'yi, Peregrini'yi, Selim Paşa'yı tanıma ve kaynaşma fırsatı bulur. Annesi ile atışmalar dışında yakın ilişkisi bulunmayan Rabia daha çok babası ile vakit geçirmektedir. Diğer yandan sevilen biri olarak büyüdükçe göze çarpması nedeniyle Galip Bey, Bilal gibi zatlar ile de evlilik diyalogları olur lakin Rabia hepsine rest çeker. Peregrini ile evlilik kararı alan Rabia, onu da Müslüman yapar.

ÖRNEK ANILAR

Becerikli Annesi oldukça otoriter olmaya çalışan Rabia, küçük yaşta her şeyi bilmekle yükümlendirilir. Yaşıtları dışarda top oynarken Rabia iş güc derdinde olur. "Rabia, zamanındaki bütün akranları gibi, beş yaşında tabla dökmeye, kahve fincanı yıkamaya başladı. Yedi yaşında adamakıllı ev işi gören bir kızdı." Hem ev işlerini yapabilmeye hem de anlatılan konuyu hemen kavramada hayli becerikli olan Rabia, babasına gittikten sonra bakkal işinde de başarı yakalar. İmam olan dedesi ve kızı kendi haline bırakmayan annesi Rabia'ya eğitim olarak da farklı bir sistem uygularlar ve onun ezbere ne denli yatkın olduğunu keşfederek yolunu çizerler. "Rabia'yı öteki çocuklardan ayıran şey, İmam'ın tesirine bu kadar erken maruz olmasıydı. Başka çocuklar, o yaşta nasıl bayram salınacağı, kukla oyunu ile aşına iseler, Rabia da o kadar cennet ve cehennem denilen yerlerle aşına idi."

Alıngan Rabia her ne kadar iyi bir ahlakla eğitime çalışılsa da yaşadıkları ona fazla geldiği için babasını bulduktan sonra kendisini eğiten dedesine ve emek veren annesine rest çeker. Çocukluk yıllarında yaşadıklarını tek kalemde silen Rabia, babası ile kendine yeni bir hayat kurmaya çalışır. "Komşuların yanında bu hareket ve zilletin tesiriyle Rabia, anasının ne kadar biçare, ne kadar hasta görüldüğüne dikkat edemedi. Kadının erimiş yüzü, içine batmış gözleri onda, merhamet değil, çocukluk yıllarında çektiği meşakkatı uyandırmıştı." Kadın-erkek ilişkilerinde de özellikle Bilal ile olan münasebetinde oldukça alıngan olan tavrı, olayları Bilal'in Mihri ile evlenmesi boyutuna getirir.

Geleneklerine Bağlı Dedesi ile birlikte büyümenin verdiği olgunlukla Rabia oldukça eskilere, göreneklerine bağlı bir tip sergiler. Verdiği kararlarında adetlerinden de kopmamak isteyen Rabia, çocuk yaştan itibaren Peregrini'ye bağlandığı için onunla evlenme planları yapar hatta Peregrini'nin Müslüman olmasını sağlar. "Zihni, hep bunlarla meşgul olduğu o günlerde Sabiha Hanım'ı şaşırtan bir soru sordu: -Hanımefendi, bir Müslüman kızı, bir Hristiyan'la evlense ne olur?" Geleneklerine bağlı olan Rabia, konaktaki yaşamı da tatmış olmasına rağmen Sinekli Bakkal'daki yaşantısından kopmaz. Gelenekçi düşünceleri onu bu mahalleden ve sokaktan ayırmaz, evlense dahi eşi ile aynı sokakta yaşar.

Sosyal Rabia insanlarla kolay iletişim kurabilen, neşeli bir kızdır. Dedesinin yanında bireysel ve sıradan olan hayatı konağa girişi ile değişmeye ve gelişmeye başlar. Ahiret ve dini konulardan uzak bulunduğu konakta özgürce davranabilmesi hayatın cennet ve cehennem korkusundan ibaret olmadığını anlamasına destek olur. "Rabia'da Çingene Penbe de oradaydılar. Kız bir şeyler anlatıyor, Sabiha Hanım da Penbe de gülüyorlardı." Kendini ve sesini keşfettiği konakta insanlarla yaşam etkileşimi, müzik, edebiyat, dil konularında görüş alabileceği pek çok insanla münasebette olur. Ataerkil baskıcı ailenin tutumunu kıran Rabia, babasının mahallesine yerleştiğinde de oldukça samimi, sosyal davranışlar sergiler.

Cesur/Asi İnsanlardan çekinen, ürkek bir çocukluktan, cesur bir genç kıza dönüşen, diline geleni sakınmayan Rabia, kendine haksızlık yapana adeta meydan okuyan asi bir karaktere dönüşür. Annesinin babası ile yaşamasını istememesine rağmen karşı çıkarak babasını seçer. Konak sahibi paşanın babasının dükkânında çalışmasına karşı çıkmasına rağmen, kararında direnir; "Selim Paşa için için güldü. Ne söylesin? Büyüdüğünü, güzelleştiğini, mahalle delikanlıları için bir tehlike olduğunu nasıl söylesin? Gerçi, bu kıza, bu da söylenebilirdi. Onun kalın sesinde, dik kafasında yetişmiş bir erkeğin muvazenesi, kudreti vardı. Paşa'nın konakta görmeğe alıştığı, mütemadiyen cinsiyetini teşhir eden, cinsiyetini istismar etmeğe uğraşan kadınlardan o, ne kadar başkaydı. Onun, gözü de, gönlü de okşayan bir sevimliliği vardı. Düzgünsüz, allıksız, rastıksız, sürmesiz! Sıkı örülmüş saçların kendine göre bir zarafeti var. Erkek çocuk gibi dar kalçaları, omuzların, göğsün göze batmayan belirsiz yuvarlaklığı, bunlar hep ona vahşi bir gülfidanı cazibesini veriyordu." Rabia cazibesi ile pek çok delikanlıyı kendine çektiği gibi itmeyi de biliyordu. Peregrini dışındaki kimse ile kadın-erkek ilişkisi

düşünmeyen Rabia, Annesini dükkânda terslediği gün de kendine olan güveni ile asiliğini gösterir. “İlk defa Rabia anasının gözlerine isyanla bakmış, ‘Ben de, babam da fenayız... Ne yapacaksın...’ ”

Coşkulu His ve duygularını tıpkı babası gibi uçlarda yaşayan Rabia son derece çocuk ruhlu, coşkulu bir kişilik sergiler. Sevincini yüzünde ve kalbinde belirgin bir şekilde yaşayan Rabia, utanması, sıkılması hemen belli olur; “Ömründe ilk defa etrafını çeviren memnuat duvarı dibine kadar yıkılmıştı. Güya bir el, kalbinin bağlarını çözmüş, ona, ‘İstedığın kadar gül, oyna, sevin ve yaşa!’ demişti.” Babası ile yaşamaya başladıktan sonra çok mutlu olan Rabia, Sinekli Bakkal’da tamamen değişip özünü bulur; “Üçü de çocuk gibi mesut.” Geçim konusu aralarında dert olduğunda Rabia babasına çözüm bularak onunla çalışmayı teklif eder. Hafız olan Rabia’nın bütün neşesiyle; “Ben konaktan getiririm. Ben, hem şarkı söyler, hem tef çalarım. Hem de ne güzel çalarım, bayılırsın.” Demesinin ardından evde bir mutluluk hâkim olur, içlerindeki sevgi ve coşku ile güzel paralar kazanırlar. Birlikte ağlar ve birlikte gülerler.

Emine (Kapalı)

Karakter Eşini erken yaşta kaybeden bir imamın kızı olan Emine, beyaz tenli, ince dudaklı, kara gözlü bir güzel bir karakteri canlandırır. Kendisi uyanık, titiz ve düzenli geliri olan bir babanın kızı olarak evliliğinden de aynı şeyleri bekler. Kocasının hep kendi sözünü dinleyeceğini veya ona hükmedebileceğini düşünür. Hayat istediği gibi gitmeyince yaşadıklarından pişmanlık duyan Emine hep bir telaş içine düşer. Eşini ve kızını yönetme isteğinden bu vasfının oldukça yoğun olduğu görülen Emine’nin insanları küçümseyen ve onlara karşı soğuk olan tavırları da kendisine pek iyi bir son hazırlamaz. Babası tarafından sevgisiz büyütülen Emine kızına da aynı sevgisizliği gösterince, kızı tarafından terk edilir. Eşinin türlü işlerine rağmen bir türlü barışmayan kinci karakter Emine, ömrünü beddualar ederek bitirir.

Aktiviteler Dönemin önemli imamlarından birinin kızı olan Emine genelde namaz kılar, dua eder. Evini temizler, evliliğin ilk yıllarında bakkal işlettir. Sonraları zamanla yaptığı aktivitelerden kendini soyutlar. Zira hayatı istediği yolda ilerlemeyince çareyi ortamı terk etmekte bulur. Baba evine geri döndüğünde konu komşu ile muhabbet eder, hayatı mahallede geçer.

Kişiler Genel olarak Emine, babası İmam Efendi ile iletişim halindedir. Eşi Tefvik ile olan diyalogları bir türlü mutlu sona bağlamaz. Kızı Rabia ise adeta kendisinden kaçmak istercesine uzaklaşır. Saray ve konak çevresinden zengin kadınlarla muhattap olmak isteyen Emine’nin samimi bir arkadaşı yoktur. Mahalledeki fakir insanlara çemkiren Emine, öldüğünde de yanında kimsesi olmaz.

ÖRNEK ANILAR

Pişman Emine baba evinden kaçarak evlendiği Tefvik ile bir zaman sonra evlendiğine pişman olur. “Pek çabuk babasının evini hasretle anmaya başladı.” Zira Tefvik hayal ettiği gibi birisi değildir. “Sabahları yataktan kaldırmak için bacağından sürüklemek lazımdı. Hele yatak çarşaflarını sigara külüne bulayıp yataкта sigara içişi, Emine’yi zıvanadan çıkarıyordu. Yataktan kalktıktan sonra Emine’ye mütemadiyen bir sırnaşması vardı ki, buna kadın hiç tahammül edemiyordu.”

Telaşlı Eşinden ötürü geleceği ile hep kaygı taşımak zorunda hisseden Emine, bakkalın halinden, eşinin sorumsuzluğundan dolayı telaşlıdır. “Emine’yi bunların hepsinden fazla gazaplandırان şey, belki kocasının kafasında “para” diye bir kıymet olmaması. Böyle giderse dileneceklerini kocasına söylerse, o, derhal, “geçmişlere rahmet” diye cuma akşamı geçen kör dilenci oluveriyor, şayet kadın ona babasını misal diye gösterirse, o, derhal çenesini içeri çekiyor, sesini aksileştiriyor, İmam’ın en talakatlı üslubuyla, muhayyel bir kadınla defin ilmühaberi pazarlığına girişiyordu..”

Kontrolcü Eşi istediği gibi davranmayınca son sözü söyleyip evin idaresini eline alan Emine bakkalı işletmeye geçer. “Çok geçmeden Emine’nin idaresinde, dükkân Mustafa Efendi’nin günlerinden fazla işlemeye başladı.” Kendisi çalışırken Tefvik’i de yönetebileceğini düşünerek onu çirak eyler. “Onu şimdi sadece besleme, çirak gibi, sırf kendinin evde ve dükkânda yapamadığı işlerde kullanıyordu.” Sonraları kızını da yönetebileceğini düşünen karakter, baba ortaya çıktıktan sonra kızından da hükmü geçer gider.

Küçümseyici Kocasının babası gibi olması ve çalışarak eve para getirmesini arzulayan Emine umduğunu bulamayınca her fırsatta Tefvik’i babasından çok aşağı görür. “Bunlardan biraz usanmıştı. Bilhassa babasıyla mukayese edince Tefvik’i çok aşağı görüyordu.” Kendini yükseklerde gören Emine dükkâna paralı, zengin müşteri geldiğinde değişir ve Tefvik’i daha da aşağılar. “Çatkın yüzü derhal gülüyor, kısık dudakları açılıyor, Tefvik’e mütemadiyen emirler veriyor.”

Soğuk/İtici Oldukça ciddi ve neşesiz bulunan Emine, eşine olduğu kadar çevresine de gaddar davranır. Eşinin esprili kişiliğini dahi kaldıramaz ve onu da sevgisizliği ile boşar. Soğukluğu yüzünden kızı dahi onunla yaşamak istemez. “Canına sokacak kadar sevimli, tatlı bulduğu babasıyla ilk mülakattan sonra, anası ona birdenbire çok sevimsiz gelmiş, içini kinle doldurmuştu.” Mahallesindeki insanlar da kendisini samimiyetsiz, itici ve soğuk bulur. “Emine’den kadın hoşlanmazdı. Bu da İmam’ın suratsız, soğuk kızının meşrebine uymadığı için değil...”

Kinci Annesiz büyüyen Emine, çocukluk yıllarında nasıl kendi tenezzül etmeyip mahalle çocuklarıyla oyun oynamadı ise kızına da müsaade etmez. Baba baskısından kurtulmak için kaçtığı Tefvik’te aradığı nitelikleri bulamaz. Kendi kötülüğünü Tefvik’e yıkmak ister. İçten ona beslediği kin ile kocasını çirak gibi kullanmak ister. Bu nedenle kavga eder, ayrılırlar. Daha sonra ise Emine kızının kendini tercih etmeyip gitmesine gıcık olur ve kin duyguları daha da belirir ve konu komşu herkesin yanında Rabia ile Tefvik mevzusunu açar. İnsanları kendinden kaçırarak hale gelen Emine, her namazdan sonra ellerini açar, beddua eder. “Herhalde Rabia’ya olan hıncı, Tefvik’e karşı güttüğü kinden daha şiddetliydi.”

İnatçı /Zalim Emine kaçtıktan sonra babasının evine dönerken ona şart koyar. Eğer kendisini eve almazsa öleceğini söyler. Onun inadını bilen babası durumu kabullenir; “Kızının inadını pekâlâ bilen ihtiyar, sabaha karşı Zehra Hanımı bulmuş, Tefvik’e yollamıştı. Derhal boşamasını teklif ediyordu.” Rabia kendisini terk ettikten sonra dükkâna gidip, Tefvik’i affetmek, barışmak yerine daha çok üzme adına ona kötü laflar söyler; “Sahanlıkta bir insan kasırgası hâsıl oldu. Mutfağın eve açılan aralık kapısı yıldırım gibi cüceye çarptı. Kısık bir kadın sesi, ‘Çanak yalayıcılar, köpek soyları...’ diye haykırıyordu.” Emine kendisi de bir anne sevgisi görmediği gibi kızına da bunu gösteremez. Oldukça zalim ve maddi çıkarla eş değer baktıkları kıza gereken özeni babası gösterir. Herkesle kavga edip, inatlaşan Emine zalimce tavırları ile bilinir; “Eğer İmam vaktinde yetişirse, belki Emine onu dövcekti.”

Kız Tefvik (Dışa Dönük)

Karakter Çevresini mutlu etmek adına kız kılığına girip “Kız Tefvik” lakabı alan karakterin taklitçi olması dışında esprili olmasıyla da dikkat çekmektedir. Paraya önem vermediği için evlilik hayatında karısını mutlu edemeyen Tefvik, son derece sorumsuz davranışlar sergiler. Üzüntüsünde ve mutluluğunda coşkulu tavırları olan Tefvik, hislerini yaşarken dışa vurmadan çekinmez. Saf ve iyi niyetli olmasıyla kendisine denileni yapmaya çalışan Tefvik, bu nedenle sürgüne gönderilir.

Aktiviteler Tefvik genelde perde kurup Karagöz-Hacivat oynatır. İnsanları eğlendirip güldürmek hoşuna gittiği için zenneliği de ustaca yapar. Bahçe ile ilgilenmekten hoşlanır. Arkadaşları ile bir arada iken tütün içer. Sürgünlerinde gittiği Şam ve Beyrut gibi yerlerde de sanatını devam ettirir. Çoğu kez kahve içerken denk gelinen Tefvik, kızıyla birlikte vakit geçirmekten hoşlanır.

Kişiler Genel olarak Emine ile iletişimde olan Tefvik, Emine’yi kaybetmesiyle Cüce Rakım’la zaman geçirmeye başlar. Daha sonra kızı Rabia ile sıkı bir ilişki içinde olurlar. Zati Bey ile aralarında ihbarcılık yapması isteği üzerine bir sohbet geçer. Tefvik ile Emine ile boşanması üzerine gönül bağı kuran Çingene Hanım, Rabia’nın reddiyle geri çekilir. Vehbi Dede ile Selim Paşa ile de diyalogları olan Tefvik’in mahallesinde yaşayan hemen her fukara kesimden kişiyle ilişkisi vardır.

ÖRNEK ANILAR

Taklitçi Çocuk yaştan itibaren taklide yeteneği olan Tefvik, hemen herkesin ilgisini çeken sanatçı ruhlu bir kişidir. Annesi ile dayısı Mustafa Efendi’nin yanında kalan Tefvik, dayısının ısrarlarına rağmen bir işe girmez. Taklit yeteneğini geliştiren Tefvik, dayısının bahçesinde Ramazan geceleri Karagöz oynar. Bu işten cep harçlığı kazanan yeğenine Mustafa Efendi itiraz etmez; “Onlara çok zaman kedi, köpek, horoz, tavuk taklidi yapar, dükkânın önüne bir alay adam toplanır, bir cümbüş giderdi.” Dayısı ve annesi ölünce tüm miras ve bakkal ona kalan Tefvik, daha fazla yalnız kalmaz. Emine ile evlilik kararı alır. Sezgileri üzerine Emine, Tefvik’e kaçır; “Bütün mütehakkim tabiatlar gibi o da, balmumu gibi kalıptan kalıba giren Tefvik’te ideal bir koca sezdi.” Lakin evlilikten sonra farklı olan Tefvik, Emine’ye duygularını sanatla anlatır; “Dükkan sahnesi bitince, Tefvik, Emine’nin yatak odasındaki halini taklide başladı. Tezgâhın üstündeki teneke kutuyu ayna gibi karşısına almış, diliyle üst dudağını şişirmiş, üst dudağının tüylerini muhayyel bir cimbizle alıyordu.”

Sorumsuz Kendi halinde, kafasına göre olmayı seven Tevfik, para kazanmayı sevmediği için biraz sorumsuz bir hayat yaşamayı tercih eder; “Esasen beş dakika dükkânda yalnız kalsa Tevfik sokağa fırlıyor, kaydırak, çelik çomak oynayan çocukların arasına karışıyordu.” Ortalığı pek toplamayan Tevfik, sanatı dışında bir şey ile ilgilenmek de istemez. “Evvela pisti, sonra yattığı, kalktığı, çalıştığı zaman belli değildi.” Emine dükkânın idaresini mecburen almak zorunda kalır; “Dükkân karmakarışık, mallar bayat, kibar müşteriler birer birer çekiliyor, ayaktakımı her gün artıyor. Mütemediyen veresiye veriyor ve müşteriler aybaşında borç ödeyeceklerine, Tevfik’e dert yanıyorlardı.”

Esprili Hayata bakış açısı olarak rahat olan Tevfik son derece esprili bir karakterdir. İnsanları güldürmeyi ve eğlendirmeyi sevdiği için zennelik, meddahlık yapar. İnsanlar da onun kendilerini eğlendiren, güldüren bu yanını severler. “Sabiha Hanım konağa gelin geldiği günden beri Tevfik’i bir mahalle çocuğu olarak tanımış, maskaralıklarını sevimli bulmuştu.” Kızı ile tanışır tanışmaz, Rabia ondan hemen etkilenir. Tevfik, Rabia’ya şakalar yapar, birlikte güler, eğlenirler; “Ben sana bir maymun alsam da, sen de sokaklarda oynatsan nasıl olur! Sende bu istidat varken, pencerelerden başına çil kuruş yağar, biz de ekmek parası ediniriz.”

Coşkulu Duygusal açıdan son derece çocuk ruhlu, coşkulu olan Tevfik, hislerini olduğu gibi yaşar. Sevdiği için delilik de yapar, ağlar da, öper de. Kızına ilk rastladığında ne yapacağını şaşırarak coşkulu Tevfik, divane gibi kızının etrafında döner; “Tevfik, Tuna Nehri gibi taşmıştı, tayfun gibi kızının etrafında dönüyor, kapıp kollarıyla kaldırıyor, dükkânda aşağı yukarı divane gibi dolaştırıyor, arada bir bırakıyor, biraz yüzüne baktıktan sonra tekrar kapıyor, nöbet gelmiş deli gibi sayıklıyor, ağlıyordu.” Emine’ye olan sevgisinde de uçlarda yaşayan Tevfik, günlerce Emine’nin evinin önünde kendisini affetmesini bekler. Kızı kendisine seslendiğinde dahi içi sevinçle dolar; “Fakat öyle sevimli bir Tevfik deyişi vardı ki, her defasında babası, kızı sıkıyor, saçlarını öpüyordu.”

İyi Niyetli Sevdiği insanlar için her şeyi yapmayı göze alan Tevfik, son derece iyi niyetli, sadık bir dosttur. “-Tevfik’in başına gelenleri duydun mu? Allah razı olsun, oğlan, kimseyi ele vermedi.Tevfik onları haber verse de kendi cezadan kurtulacak değil ya...Birçok kadın daha ağlayacaktı...Bir sürü ocak daha sönecekti!” Kızını Selim Paşa hakemliği ile almaya kalktığında kız Rabia’nın maddi kazancını isteyen İmam Hilmi Efendi’nin maddi çıkarıcılığına da iyi niyetli bir şekilde karşılık verir. “Tevfik’in sarı yüzünün elmacık kemikleri yeniden tifolanmış gibi parça parça kızardı. Yutkundü, dizlerinin üstünde duran elleri kımıldadı: - Ben onlardan para almam, Beyim. – Niçin? –Ben sürgünde iken kızıma çok iyilik etmişler...” Zati Bey’in ihbar isteklerine de hayır diyemeyen Tevfik kadın kılığına girer; “Tevfik’i kadın kıyafetiyle yakalamışlar, polis zihniyetiyle ona esrarlı bir mana vermişler.” Yakalanan Tevfik başka kimsenin ismini vermediği için başkaları onunla sürgüne gitmekten kurtulur. İnsanlar onun iyiliği hatırlayıp, döndüğünde kahraman Tevfik olarak karşılarlar; “Tevfik’in fedakârlığını güzel bulmuş, sevmiş, sevinmiş...”